

PREZES RADY MINISTRÓW

Warszawa, dnia 4 września 2017 r.

RM-10-102-17

Pan Marek KUCHCIŃSKI
Marszałek Sejmu

Szanowny Panie Marszałku

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej przedstawiam Sejmowi

projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia oraz niektórych innych ustaw z projektem aktu wykonawczego.

W załączeniu przedstawiam także opinię dotyczącą zgodności proponowanych regulacji z prawem Unii Europejskiej.

Jednocześnie uprzejmie informuję, że do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych został upoważniony Minister Sprawiedliwości.

Z poważaniem

U S T A W A

z dnia

o zmianie ustawy – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia oraz niektórych innych ustaw¹⁾

Art. 1. W ustawie z dnia 24 sierpnia 2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. z 2016 r. poz. 1713 i 1948 oraz z 2017 r. poz. 708, 962, 966, 1477 i 1543) dział XIII „Koszty postępowania” otrzymuje brzmienie:

„DZIAŁ XIII

Koszty postępowania

Art. 117. § 1. Jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, wszelkie wydatki w toku postępowania w sprawach o wykroczenia, w tym wydatki ponoszone w toku czynności wyjaśniających, wykląda tymczasowo Skarb Państwa.

§ 2. Wydatki związane z ustanowieniem obrońcy lub pełnomocnika wykląda strona, która go ustanowiła.

§ 3. Wydatki, o których mowa w § 1, ponoszone w toku czynności wyjaśniających przeprowadzanych przez organ podległy władzom jednostki samorządu terytorialnego wykląda tymczasowo właściwa jednostka samorządu terytorialnego.

Art. 118. § 1. Wydatki wykładane przez Skarb Państwa lub jednostkę samorządu terytorialnego mają charakter zryczałtowany. Zryczałtowane wydatki nie obejmują:

- 1) należności biegłych lub instytucji wyznaczonych do wydania opinii;
- 2) nieopłaconej przez strony pomocy prawnej udzielonej z urzędu przez adwokatów lub radców prawnych.

§ 2. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, wysokość zryczałtowanych wydatków postępowania w sprawach o wykroczenia, w tym wysokość zryczałtowanych wydatków ponoszonych w toku czynności wyjaśniających, a także wysokość opłaty, o której mowa w art. 113 § 2, uwzględniając przeciętne koszty poszczególnych czynności.

---

¹⁾ Niniejszą ustawą zmienia się ustawy: ustawę z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o adwokaturze, ustawę z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych oraz ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy.

Art. 119. § 1. Od skazanego sąd zasądza opłatę na rzecz Skarbu Państwa, zryczałtowane wydatki i należności, o których mowa w art. 118 § 1 pkt 1 i 2, na rzecz odpowiednio Skarbu Państwa lub jednostki samorządu terytorialnego oraz wydatki na rzecz oskarżyciela posiłkowego.

§ 2. W razie uniewinnienia obwinionego lub umorzenia postępowania koszty postępowania ponosi:

- 1) w sprawie, w której wniosek o ukaranie złożył oskarżyciel publiczny – odpowiednio Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego, z wyjątkiem należności z tytułu udziału adwokata lub radcy prawnego w charakterze pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego;
- 2) w sprawie, w której wniosek o ukaranie złożył oskarżyciel posiłkowy – oskarżyciel posiłkowy, a w razie umorzenia postępowania w przypadku określonym w art. 31 § 1 – odpowiednio Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego.

§ 3. Koszty postępowania mediacyjnego ponosi odpowiednio Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego.

§ 4. Koszty związane z udziałem w postępowaniu tłumacza w zakresie koniecznym dla zapewnienia obwinionemu jego prawa do obrony ponosi odpowiednio Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego.

Art. 120. § 1. Zażalenie na postanowienie organu prowadzącego czynności wyjaśniające w przedmiocie kosztów wnosi się do organu nadrzędnego, a w przypadku:

- 1) czynności wyjaśniających przeprowadzanych przez straż gminną (miejską) – do prokuratora;
- 2) czynności wyjaśniających przeprowadzanych przez prokuratora – do prokuratora nadrzędnego.

§ 2. Jeżeli organ nadrzędny albo prokurator nie przychylił się do zażalenia, kieruje je do sądu właściwego do rozpoznania sprawy.

Art. 121. § 1. Do kosztów postępowania stosuje się odpowiednio przepisy art. 616, art. 618 § 1 i 3, art. 618a–618l, art. 623, art. 624 § 1, art. 625–626, art. 630, art. 632a–635, art. 636 § 1 i 2, art. 637–639 i art. 641 Kodeksu postępowania karnego, przy czym wydatkami są także wydatki Skarbu Państwa i jednostki samorządu terytorialnego ponoszone w toku czynności wyjaśniających.

§ 2. Rodzaje i wysokość opłat oraz zasady i tryb ich wymierzania określa odrębna ustawa.”.

Art. 2. W ustawie z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o adwokaturze (Dz. U. z 2016 r. poz. 1999 i 2261 oraz z 2017 r. poz. 1139) w art. 29 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Koszty nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu ponosi Skarb Państwa albo jednostka samorządu terytorialnego, jeżeli przepis szczególny tak stanowi.”.

Art. 3. W ustawie z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 233, 1579 i 2261 oraz z 2017 r. poz. 1139) w art. 22³ ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Koszty pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu ponosi Skarb Państwa albo jednostka samorządu terytorialnego, jeżeli przepis szczególny tak stanowi.”.

Art. 4. W ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. z 2017 r. poz. 665, 666, 768 i 1452) w art. 206 dodaje się § 4 w brzmieniu:

„§ 4. W razie zasądzenia kosztów sądowych na rzecz jednostki samorządu terytorialnego, sąd, z urzędu i bez pobierania jakichkolwiek opłat, przesyła tytuł egzekucyjny jednostce samorządu terytorialnego. Przepisów § 1 i § 2 oraz art. 12a nie stosuje się.”.

Art. 5. Do czynności wyjaśniających podjętych i niezakończonych do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy ustaw zmienianych w art. 1-4 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

Art. 6. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2018 r.

UZASADNIENIE

Projektowana regulacja ma na celu rozwiązanie problemu związanego z pokrywaniem kosztów postępowania w sprawach o wykroczenia w toku czynności wyjaśniających przeprowadzanych przez organ podległy władzom jednostki samorządu terytorialnego (np. zwrot należności świadka za stawienie w toku czynności wyjaśniających prowadzonych przez straż gminną albo straż miejską).

Stosownie do art. 117 § 1 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. z 2016 r. poz. 1713, z późn. zm.), dalej „k.p.s.w.”, wszelkie wydatki w toku postępowania w sprawach o wykroczenia wykląda tymczasowo Skarb Państwa. Wyjątek stanowią koszty obrońcy lub pełnomocnika, które są wykładane przez stronę, która go ustanowiła (art. 117 § 2 k.p.s.w.). W świetle art. 117 § 1 k.p.s.w. nie ma znaczenia, który organ prowadzi postępowanie w sprawie o wykroczenie, tj. czy jest to organ funkcjonujący w ramach Skarbu Państwa (np. Policja), organ innej państwowej osoby prawnej (np. Straż Parku Narodowego), bądź też będąca jednostką organizacyjną gminy – straż gminna (miejska). W każdym z tych przypadków przepis art. 117 § 1 k.p.s.w. przesądza, że ewentualne wydatki wygenerowane w trakcie takiego postępowania powinny być tymczasowo wyłożone przez Skarb Państwa.

W przypadku czynności wyjaśniających prowadzonych przez formacje samorządowe pojawia się wątpliwość, który organ reprezentuje Skarb Państwa. Straż gminna (miejska) jest bowiem jednostką organizacyjną gminy na mocy art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o strażach gminnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 706, z późn. zm.), natomiast na mocy art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446, z późn. zm.), gmina posiada osobowość prawną, w związku z czym jej budżet jest odrębny od budżetu Skarbu Państwa. W związku z powyższym w aktualnym stanie prawnym jest brak podstawy prawnej do nałożenia na gminę obowiązku tymczasowego wyłożenia wydatków powstałych w toku czynności wyjaśniających prowadzonych przez straż gminną (miejską). Również w tym przypadku powinny być one pokryte przez Skarb Państwa.

Z dokonanej analizy zagadnienia oraz przeprowadzonych uzgodnień międzyresortowych wynika, iż na podstawie obowiązujących przepisów prawa nie można jednoznacznie wskazać podmiotu właściwego do zwrotu kosztów powstałych

w toku czynności wyjaśniających w sprawach o wykroczenia prowadzonych przez straż gminną (miejską), który dokonałby wyłożenia wydatków jako Skarb Państwa.

W celu rozwiązania problemu, w związku z koniecznością zapewnienia właściwej realizacji uprawnień świadka, osoby mu towarzyszącej, biegłego, tłumacza oraz specjalisty w zakresie wypłaty przyznanych im należności z tytułu udziału w czynnościach wyjaśniających w sprawach o wykroczenia prowadzonych przez straż gminną (miejską), jest konieczna nowelizacja przepisów Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia.

Projektuje się przyjęcie następujących rozwiązań:

- 1) wydatki ponoszone w toku czynności wyjaśniających przeprowadzanych przez organ podległy władzom jednostki samorządu terytorialnego będą tymczasowo wykładane przez właściwą jednostkę samorządu terytorialnego, a następnie będą podlegać rozliczeniu, tak jak dotychczas wydatki wykładane tymczasowo przez Skarb Państwa, stosownie do zasad odpowiedzialności za wynik postępowania;
- 2) wydatki wykładane przez Skarb Państwa i jednostkę samorządu terytorialnego będą miały charakter zryczałtowany (ryczałt nie obejmowałby należności biegłych lub instytucji wyznaczonych do wydania opinii oraz nieopłaconej przez strony pomocy udzielonej z urzędu przez adwokatów lub radców prawnych);
- 3) Minister Sprawiedliwości określi w rozporządzeniu wysokość zryczałtowanych wydatków postępowania w sprawach o wykroczenia ponoszonych w toku czynności wyjaśniających oraz w toku postępowania sądowego;
- 4) od skazanego będą zasądzane zryczałtowane wydatki i pozostałe należności na rzecz odpowiednio Skarbu Państwa lub jednostki samorządu terytorialnego;
- 5) w razie umorzenia postępowania lub uniewinnienia obwinionego koszty postępowania będzie ponosić odpowiednio Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego.

W przepisie art. 117 § 1 k.p.s.w. projektuje się powielenie obowiązującej w obecnym stanie prawnym zasady, iż wszelkie wydatki w toku postępowania w sprawach o wykroczenia wykląda tymczasowo Skarb Państwa. Proponuje się ponadto doprecyzowanie, że wydatkami są także wydatki ponoszone w toku czynności wyjaśniających (obecnie obowiązujący art. 119 *in fine* k.p.s.w.). Doprecyzowanie to

wynika z faktu, iż zgodnie z art. 616 § 2 pkt 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2016 r. poz. 1749, z późn. zm.), dalej „k.p.k.”, recypowanym na grunt Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia na mocy art. 119 k.p.s.w., Skarb Państwa ponosi wydatki od chwili wszczęcia postępowania. Chociaż w sprawach o wykroczenia wszczęcie postępowania następuje dopiero z momentem wydania przez prezesa sądu zarządzenia o wszczęciu postępowania (art. 59 § 2 k.p.s.w.), to jednak Skarb Państwa ponosi wydatki także na etapie czynności wyjaśniających.

Od powyższej zasady wykładania przez Skarb Państwa tymczasowo wszelkich wydatków w toku postępowania w sprawach o wykroczenia projektuje się wprowadzenie następujących wyjątków:

- 1) wydatki związane z ustanowieniem obrońcy lub pełnomocnika wykląda strona, która go ustanowiła (art. 117 § 2 k.p.s.w.). Projektowany przepis stanowi w tym zakresie utrzymanie obecnie obowiązującej regulacji i koresponduje z przepisem art. 620 k.p.k.;
- 2) wydatki ponoszone w toku czynności wyjaśniających przeprowadzanych przez organ podległy władzom jednostki samorządu terytorialnego wykląda tymczasowo właściwa jednostka samorządu terytorialnego (art. 117 § 3 k.p.s.w.). Jeżeli zatem przykładowo w razie prowadzenia czynności wyjaśniających przez straż gminną (miejską) będzie zachodzić konieczność zwrotu świadcowi kosztów podróży, kosztów noclegu lub utrzymania w miejscu wykonywania czynności wyjaśniających lub zwrotu zarobku lub dochodu utraconego z powodu stawiennictwa na wezwanie straży gminnej (miejskiej), wydatki te, po ustaleniu przez organ straży gminnej (miejskiej), będą wypłacone świadcowi i pokrywane (tymczasowo) z budżetu jednostki samorządu terytorialnego, która utworzyła straż gminną (miejską), w związku z której działalnością te wydatki powstały. Wprowadzenie projektowanej regulacji pozwoli zapewnić właściwą realizację uprawnień świadka, osoby mu towarzyszącej, biegłego, tłumacza oraz specjalisty w zakresie wypłaty przyznanych im należności z tytułu udziału w czynnościach wyjaśniających w sprawach o wykroczenia prowadzonych przez straż gminną (miejską). Zgodnie bowiem z art. 618l § 2 k.p.k. przyznane w tym zakresie należności należy wypłacić niezwłocznie. Projektowane rozwiązanie koresponduje także z przepisem art. 5

ustawy o strażach gminnych, zgodnie z którym koszty związane z funkcjonowaniem straży są pokrywane z budżetu gminy.

W projektowanym przepisie art. 117 § 2 k.p.s.w. proponuje się pominięcie obecnej treści w zakresie zdania drugiego tego przepisu. Zgodnie z obecnie obowiązującym art. 117 § 2 zd. 2 k.p.s.w. „Koszty obrońcy wyznaczonego w sytuacji określonej w art. 21 § 1 i art. 22 wykląda tymczasowo Skarb Państwa”. Przepis ten jest zbędny, albowiem w art. 117 § 1 k.p.s.w. jest mowa o tym, że Skarb Państwa wykląda tymczasowo „wszelkie” wydatki, a zatem również wydatki z tytułu nieopłaconej przez strony pomocy prawnej udzielonej z urzędu przez adwokatów lub radców prawnych (art. 618 § 1 pkt 11 k.p.k. w zw. z art. 121 k.p.s.w.). Ponadto obrońca z urzędu może zostać wyznaczony także na podstawie innych przepisów np. art. 106 § 2 k.p.s.w.

Projektuje się utrzymanie zasady, zgodnie z którą wydatki wykładane przez Skarb Państwa w postępowaniu w sprawach o wykroczenia mają charakter zryczałtowany. Zasada ta znajdzie zastosowanie również do wydatków wykładanych przez jednostkę samorządu terytorialnego (projektowany art. 118 § 1 k.p.s.w.). W związku z tym jest konieczna zmiana delegacji ustawowej z obecnie obowiązującego art. 118 § 4 k.p.s.w. (projektowany art. 118 § 2 k.p.s.w.) oraz wydanie przez Ministra Sprawiedliwości nowego rozporządzenia, które zastąpi rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 10 października 2001 r. w sprawie wysokości zryczałtowanych wydatków postępowania oraz wysokości opłaty za wniesienie wniosku o wznowienie postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. poz. 1269). W celu uwzględnienia wprowadzonej zmiany dotyczącej tymczasowego wykładania wydatków powstałych w toku czynności wyjaśniających przez jednostkę samorządu terytorialnego w orzeczeniu kończącym sprawę w zakresie pokrycia tych wydatków przez skazanego oraz w celu uwzględnienia faktu, że Skarb Państwa ponosi także koszty prowadzonych czynności wyjaśniających (a która to okoliczność dotychczas nie została uwzględniona przez ustawodawcę), projektuje się wprowadzenie nowej kategorii zryczałtowanych wydatków – zryczałtowanych wydatków ponoszonych w toku czynności wyjaśniających. Zostanie zatem osobno określona wysokość zryczałtowanych wydatków czynności wyjaśniających (wykładanych przez Skarb Państwa i jednostkę samorządu terytorialnego) oraz wysokość zryczałtowanych wydatków postępowania przed sądem. Zryczałtowane wydatki, tak jak obecnie (art. 118 § 3 k.p.s.w.), nie będą obejmowały należności biegłych lub instytucji wyznaczonych do wydania opinii oraz

nieopłaconej przez strony pomocy prawnej udzielonej z urzędu przez adwokatów lub radców prawnych (projektowany art. 118 § 1 pkt 1 i 2 k.p.s.w.).

W projekcie utrzymano obecnie obowiązujące zasady rozłożenia kosztów postępowania w sprawach o wykroczenia w zależności od wyników przeprowadzonego postępowania:

- 1) w razie skazania sąd zasądza od obwinionego (art. 119 § 1 k.p.s.w.):
  - a) opłatę na rzecz Skarbu Państwa zgodnie z art. 21 pkt 2 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 r. o opłatach w sprawach karnych (Dz. U. z 1983 r. poz. 223, z późn. zm.) – wprowadzenie doprecyzowania w tym zakresie wynika z faktu, iż zgodnie z projektowanymi regulacjami w postępowaniu w sprawach o wykroczenia nie będzie mogła mieć odpowiedniego zastosowania norma art. 627 k.p.k., albowiem wydatki powstałe w toku czynności wyjaśniających będą ponoszone nie tylko przez Skarb Państwa, ale także przez jednostkę samorządu terytorialnego,
  - b) zryczałtowane wydatki na rzecz odpowiednio Skarbu Państwa lub jednostki samorządu terytorialnego – sąd zasądzi zryczałtowane wydatki ponoszone w toku czynności wyjaśniających na rzecz Skarbu Państwa lub jednostki samorządu terytorialnego w zależności, który organ prowadził czynności wyjaśniające oraz zryczałtowane wydatki postępowania przed sądem na rzecz Skarbu Państwa,
  - c) należności, o których mowa w art. 118 § 1 pkt 1 i 2, na rzecz odpowiednio Skarbu Państwa lub jednostki samorządu terytorialnego – sąd zasądzi te należności jeżeli powstały w toku czynności wyjaśniających na rzecz Skarbu Państwa lub jednostki samorządu terytorialnego w zależności, który organ prowadził czynności wyjaśniające, natomiast jeżeli powstały w toku postępowania przed sądem na rzecz Skarbu Państwa,
  - d) wydatki na rzecz oskarżyciela posiłkowego – wprowadzenie doprecyzowania w tym zakresie wynika z faktu wykreślenia z projektowanego art. 121 k.p.s.w. (obecnie art. 119 k.p.s.w.) odwołania do odpowiedniego stosowania art. 627 k.p.k. w postępowaniu w sprawach o wykroczenia z przyczyn wskazanych powyżej w punkcie a;

2) w razie uniewinnienia obwinionego lub umorzenia postępowania koszty postępowania ponosi (art. 119 § 2 k.p.s.w.):

a) w sprawie, w której wniosek o ukaranie złożył oskarżyciel publiczny – odpowiednio Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego – Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego w zakresie kosztów powstałych w toku czynności wyjaśniających w zależności, który organ prowadził czynności wyjaśniające, oraz Skarb Państwa w zakresie kosztów powstałych w toku postępowania przed sądem; z wyjątkiem należności z tytułu udziału adwokata lub radcy prawnego w charakterze pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego (przepis doprecyzowano w tym zakresie w celu ujednoczenia z regulacją zawartą w art. 632 pkt 2 k.p.k.),

b) w sprawie, w której wniosek o ukaranie złożył oskarżyciel posiłkowy – oskarżyciel posiłkowy, a w razie umorzenia postępowania w przypadku określonym w art. 31 § 1 k.p.s.w. odpowiednio Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego – Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego w zakresie kosztów powstałych w toku czynności wyjaśniających w zależności, który organ prowadził czynności wyjaśniające, oraz Skarb Państwa w zakresie kosztów powstałych w toku postępowania przed sądem.

Od dnia 1 lipca 2015 r. w ramach czynności wyjaśniających organ je prowadzący może skierować sprawę do instytucji lub osoby do tego uprawnionej w celu przeprowadzenia mediacji (art. 54 § 9 k.p.s.w.). Również w postępowaniu sądowym w sprawach o wykroczenie można skierować sprawę do postępowania mediacyjnego (art. 23a k.p.k. w zw. z art. 8 k.p.s.w.). W związku z powyższym w projektowanym art. 119 § 3 k.p.s.w. proponuje się uregulowanie zasady ponoszenia kosztów postępowania mediacyjnego (na wzór art. 619 § 2 k.p.k.) – koszty postępowania mediacyjnego ponosi odpowiednio Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego – koszty postępowania mediacyjnego przeprowadzonego na etapie czynności wyjaśniających ponosi Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego w zależności, który organ skierował sprawę do postępowania mediacyjnego, a koszty postępowania mediacyjnego przeprowadzonego na etapie postępowania przed sądem ponosi Skarb Państwa.

Ponieważ zgodnie z projektowanymi regulacjami w postępowaniu w sprawach o wykroczenie nie będzie mogła mieć odpowiedniego zastosowania norma art. 619 § 3 k.p.k., albowiem wydatki powstałe w toku czynności wyjaśniających będą ponoszone nie tylko przez Skarb Państwa, ale także przez jednostkę samorządu terytorialnego, w projektowanym art. 119 § 4 k.p.s.w. wprowadzono zasadę, że koszty związane z udziałem w postępowaniu tłumacza w zakresie koniecznym dla zapewnienia obwinionemu jego prawa do obrony ponosi odpowiednio Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego – na etapie czynności wyjaśniających ponosi Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego w zależności, który organ prowadził czynności wyjaśniające, a na etapie postępowania sądowego ponosi Skarb Państwa.

W przepisie art. 120 k.p.s.w. projektuje się wprowadzenie doprecyzowującej regulacji w zakresie zaskarżania postanowień w przedmiocie kosztów wydanych przez organy prowadzące czynności wyjaśniające (tym samym w projektowanym art. 121 k.p.s.w. ulegnie wykreśleniu art. 626a k.p.k. zawarty w obecnie obowiązującym art. 119 k.p.s.w.). Zgodnie z projektowaną regulacją zażalenie na postanowienie organu prowadzącego czynności wyjaśniające w przedmiocie kosztów wnosi się do organu nadrzędnego, a w przypadku czynności wyjaśniających przeprowadzanych przez straż gminną (miejską) – do prokuratora, zaś w przypadku czynności wyjaśniających przeprowadzanych przez prokuratora – do prokuratora nadrzędnego. Wniesienie zażalenia do organu nadrzędnego nad organem przeprowadzającym czynności wyjaśniające pozostaje w spójności z regulacją art. 56a k.p.s.w., regulującego zażalenie na niewniesienie wniosku o ukaranie. Wniesienie zażalenia do prokuratora w przypadku czynności wyjaśniających przeprowadzanych przez straż gminną (miejską) pozostaje w spójności z regulacją art. 20 ustawy o strażach gminnych. Wniesienie zażalenia do prokuratora nadrzędnego pozostaje w spójności z regulacją art. 626a k.p.k. Jeżeli organ nadrzędny albo prokurator nie przychylił się do zażalenia, kieruje je do sądu. Sądem właściwym do rozpoznania zażalenia będzie sąd właściwy do rozpoznania sprawy (art. 9 § 2 k.p.s.w.).

W projektowanym przepisie art. 121 § 1 k.p.s.w. powielono regulację obecnie obowiązującego art. 119 k.p.s.w., wskazując na odpowiednie stosowanie do kosztów postępowania w sprawach o wykroczenia przepisów Kodeksu postępowania karnego zgodnie z systematyką przyjętą w Kodeksie postępowania karnego. W porównaniu do obecnie obowiązującego katalogu przepisów Kodeksu postępowania karnego,

w projektowanej regulacji zrezygnowano ze wskazania art. 619 § 3 k.p.k., art. 626a k.p.k. i art. 627 k.p.k. z przyczyn wskazanych powyżej. W związku z doprecyzowaniem art. 119 § 2 pkt 1 k.p.s.w. przez ujednoczenie z regulacją zawartą w art. 632 pkt 2 k.p.k., przepis art. 121 § 1 k.p.s.w. uzupełniono o odpowiednie stosowanie w sprawach o wykroczenia również art. 632b k.p.k. Doprecyzowano również, że wydatkami są także wydatki Skarbu Państwa i jednostki samorządu terytorialnego ponoszone w toku czynności wyjaśniających. Odpowiednie stosowanie przepisów art. 624 § 1 k.p.k., art. 625 k.p.k., art. 630 k.p.k. i art. 632a § 1 k.p.k. będzie oznaczało, że ilekroć w tych przepisach jest mowa o kosztach sądowych należnych Skarbowi Państwa lub kosztach procesu ponoszonych przez Skarb Państwa, zasady określone w tych przepisach znajdują zastosowanie także do kosztów procesu w części wydatków ponoszonych przez jednostki samorządu terytorialnego w toku czynności wyjaśniających. Przykładowo zatem sąd będzie miał możliwość zwolnienia obwinionego w całości lub części także od zapłaty na rzecz jednostki samorządu terytorialnego kosztów sądowych; w przypadku skazania żołnierza odbywającego zasadniczą służbę wojskową albo pełniącego służbę w charakterze kandydata na żołnierza zawodowego nie będzie się pobierało od niego także należnych jednostce samorządu terytorialnego kosztów sądowych. W celu uniknięcia kaskadowego odwołania w zakresie art. 617 k.p.k., w projektowanym art. 121 § 2 k.p.s.w. uregulowano wprost kwestie stosowania przepisów dotyczących opłat w sprawach karnych.

Zgodnie z zasadami uregulowanymi w art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o adwokaturze (Dz. U. z 2016 r. poz. 1999, z późn. zm.) oraz art. 22³ ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 233, z późn. zm.) koszty pomocy prawnej z urzędu udzielonej przez adwokata lub radcę prawnego ponosi Skarb Państwa. Zgodnie z art. 4 § 2 k.p.s.w. prawo do obrony, w tym do korzystania z pomocy jednego obrońcy, przysługuje na etapie czynności wyjaśniających w postępowaniu w sprawach o wykroczenia osobie, co do której istnieje uzasadniona podstawa do sporządzenia przeciwko niej wniosku o ukaranie. Osoba ta może również korzystać z pomocy obrońcy z urzędu (art. 4 § 2 k.p.s.w. w zw. z art. 21 § 4 k.p.s.w. i art. 22 k.p.s.w.). Ponieważ zgodnie z projektowanymi regulacjami w postępowaniu w sprawach o wykroczenie wydatki powstałe w toku czynności wyjaśniających będą ponoszone nie tylko przez Skarb Państwa, ale także przez

jednostkę samorządu terytorialnego, a wydatkami tymi są także koszty nieopłaconej przez strony pomocy prawnej udzielonej z urzędu przez adwokatów lub radców prawnych, w art. 29 ust. 1 ustawy – Prawo o adwokaturze oraz w art. 22³ ust. 1 ustawy o radcach prawnych projektuje się dodanie regulacji „albo jednostka samorządu terytorialnego, jeżeli przepis szczególny tak stanowi”. Z uwagi na zakres zmian wprowadzonych projektowaną ustawą, nowelizacji będą wymagały także rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. poz. 1714) oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (Dz. U. poz. 1715), przez uwzględnienie w treści tych rozporządzeń jednostki samorządu terytorialnego.

Projektowana zmiana art. 206 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. z 2017 r. poz. 665, z późn. zm.), dalej „k.k.w.”, polegająca na dodaniu § 4, wynika z konieczności uregulowania kwestii związanych z dochodzeniem przez jednostkę samorządu terytorialnego zasądzonych na jej rzecz kosztów sądowych w zakresie wydatków i należności, o których mowa w art. 119 § 1 k.p.s.w. W celu umożliwienia jednostce samorządu terytorialnego bezpośredniego dochodzenia zasądzonych na jej rzecz kosztów sądowych, sąd prześle jednostce samorządu terytorialnego tytuł egzekucyjny. Projektowane rozwiązanie pozwoli na wyłączenie kosztów sądowych zasądzonych na rzecz jednostki samorządu terytorialnego z zakresu i procedury dochodzenia kosztów sądowych zasądzonych na rzecz Skarbu Państwa i umożliwi bezpośrednie podejmowanie w tym zakresie czynności przez właściwą jednostkę samorządu terytorialnego, bez konieczności angażowania w ten proces sądu wykonującego orzeczenie. Projektowane rozwiązanie pozostaje w spójności z treścią art. 25 k.k.w., który przewiduje jako zasadę egzekucję należności sądowych według przepisów Kodeksu postępowania cywilnego.

Zgodnie z projektowanym art. 5 do czynności wyjaśniających podjętych i niezakończonych do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy ustaw zmienianych w art. 1–4 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

Projekt przewiduje, że ustawa wejdzie w życie z dniem 1 stycznia 2018 r. W projektowanym w tym zakresie rozwiązaniu wzięto pod uwagę rozpoczęcie nowego

roku budżetowego i umożliwienie jednostkom samorządu terytorialnego uwzględnienie w projekcie uchwały budżetowej wydatków wynikających z wejścia w życie projektowanych rozwiązań. W okresie *vacatio legis* konieczne będzie wydanie aktu wykonawczego na podstawie art. 118 § 2 k.p.s.w. oraz znowelizowanie rozporządzeń Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu.

Projektowana regulacja nie jest objęta zakresem prawa Unii Europejskiej.

Projektowana regulacja nie wpływa na działalność mikroprzedsiębiorców oraz małych i średnich przedsiębiorców.

Projekt nie zawiera przepisów technicznych i nie podlega notyfikacji zgodnie z trybem przewidzianym w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039 oraz z 2004 r. poz. 597).

Projekt nie był przedstawiany właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnień.

OSR projektu nie był oceniany w trybie § 32 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2016 r. poz. 1006, z późn. zm.).

Projekt ustawy został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) oraz § 52 ust. 1 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów, zaś w Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa Sprawiedliwości został zamieszczony odnośnik kierujący do odpowiedniej strony BIP RCL. Żaden podmiot nie zgłosił zainteresowania pracami nad projektem w trybie ustawy o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa.

<p>Nazwa projektu Projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia oraz niektórych innych ustaw</p> <p>Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Sprawiedliwości</p> <p>Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Pan Marcin Warchoł – Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości</p> <p>Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu 1) Sędzia Marcin Kowal – Naczelnik Wydziału Prawa Karnego, Departament Legislacyjny, tel.: 22 52 12 791, adres email: Marcin.Kowal@ms.gov.pl; 2) Monika Kruczek – główny specjalista – sędzia, Wydział Prawa Karnego, Departament Legislacyjny, tel.: 22 52 12 335, adres email: Monika.Kruczek@ms.gov.pl.</p>	<p>Data sporządzenia 04.01.2017 r.</p> <p>Źródło: – inne</p> <p>Nr w wykazie prac UD 152</p>
---	---

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Projektowana regulacja ma na celu rozwiązanie problemu związanego z pokrywaniem kosztów postępowania w sprawach o wykroczenia w toku czynności wyjaśniających przeprowadzanych przez organ podległy władzom jednostki samorządu terytorialnego (np. zwrot należności świadka za stawiennictwo w toku czynności wyjaśniających, prowadzonych przez straż gminną albo straż miejską).

Stosownie do art. 117 § 1 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. z 2016 r. poz. 1713, z późn. zm.), dalej „k.p.s.w.”, wszelkie wydatki w toku postępowania w sprawach o wykroczenia wykląda tymczasowo Skarb Państwa. Wyjątek stanowią koszty obrońcy i pełnomocnika, które wykładane są przez stronę, która go ustanowiła (art. 117 § 2 k.p.s.w.). W świetle art. 117 § 1 k.p.s.w. nie ma znaczenia, który organ prowadzi postępowanie w sprawie o wykroczenie, tj. czy jest to organ funkcjonujący w ramach Skarbu Państwa (np. Policja), organ innej państwowej osoby prawnej (np. Straż Parku Narodowego), bądź też będąca jednostką organizacyjną gminy - straż gminna (miejska). W każdym z tych przypadków przepis art. 117 § 1 k.p.s.w. przesądza, że ewentualne wydatki wygenerowane w trakcie takiego postępowania powinny być tymczasowo wyłożone przez Skarb Państwa.

W przypadku czynności wyjaśniających prowadzonych przez formacje samorządowe pojawia się wątpliwość, który organ reprezentuje Skarb Państwa. Straż gminna (miejska) jest bowiem jednostką organizacyjną gminy na mocy art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o strażach gminnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 706, z późn. zm.), natomiast na mocy art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446, z późn. zm.), gmina posiada osobowość prawną, w związku z czym jej budżet jest odrębny od budżetu Skarbu Państwa.

Z dokonanej analizy zagadnienia oraz przeprowadzonych uzgodnień międzyresortowych wynika, iż na podstawie obowiązujących przepisów prawa nie można jednoznacznie wskazać podmiotu właściwego do zwrotu kosztów powstałych w toku czynności wyjaśniających w sprawach o wykroczenia prowadzonych przez straż gminną (miejską), który dokonałby wyłożenia wydatków jako Skarb Państwa.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

W celu rozwiązania problemu, w związku z koniecznością zapewnienia właściwej realizacji uprawnień świadka, osoby mu towarzyszącej, biegłego, tłumacza oraz specjalisty w zakresie wypłaty przyznanych im należności z tytułu udziału w czynnościach wyjaśniających w sprawach o wykroczenia prowadzonych przez straż gminną (miejską), konieczne jest przeprowadzenie prac legislacyjnych w zakresie nowelizacji przepisów Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia. W projekcie proponuje się przyjęcie następujących rozwiązań na gruncie Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia:

- wydatki ponoszone w toku czynności wyjaśniających przeprowadzanych przez organ podległy władzom jednostki samorządu terytorialnego będą tymczasowo wykładane przez właściwą jednostkę samorządu terytorialnego, a następnie będą podlegały rozliczeniu, tak jak dotychczas wydatki wykładane tymczasowo przez Skarb Państwa, stosownie do zasad odpowiedzialności za wynik postępowania;
- wydatki wykładane przez Skarb Państwa i jednostkę samorządu terytorialnego będą miały charakter zryczałtowany (ryczałt nie obejmowałby należności biegłych lub instytucji wyznaczonych do wydania opinii oraz nieopłaconej przez strony pomocy udzielonej z urzędu przez adwokatów lub radców prawnych);
- Minister Sprawiedliwości określi w rozporządzeniu wysokość zryczałtowanych wydatków postępowania w sprawach o wykroczenia ponoszonych w toku czynności wyjaśniających oraz w toku postępowania sądowego;
- od skazanego zasądzane będą zryczałtowane wydatki i pozostałe należności na rzecz odpowiednio Skarbu Państwa

lub jednostki samorządu terytorialnego;

- w razie umorzenia postępowania lub uniewinnienia obwinionego koszty postępowania ponosić będzie odpowiednio Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego.

Ponadto projektuje się:

- uporządkowanie regulacji dotyczących kosztów postępowania w sprawach o wykroczenia;
- nowelizację art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. - Prawo o adwokaturze (Dz. U. z 2016 r. poz. 1999, z późn. zm.) oraz art. 22 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 233, z późn. zm.) przez uzupełnienie przepisów stanowiących, że koszty pomocy prawnej z urzędu ponosi Skarb Państwa, o regulację „albo jednostka samorządu terytorialnego, jeżeli przepis szczególny tak stanowi”;
- uzupełnienie art. 206 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. z 2017 r. poz. 665, z późn. zm.) o przepis regulujący sposób dochodzenia kosztów sądowych zasądzonych na rzecz jednostki samorządu terytorialnego.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Z uwagi na specyfikę oraz szczegółowość projektowanych rozwiązań odstępiono od porównań międzynarodowych.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Straże gminne i stráže miejskie.	W 2016 r. na terenie kraju funkcjonowały 433 oddziały straży miejskich i 97 oddziały straży gminnych, łącznie 530 oddziałów.	<i>Informacja o działalności straży gminnych (miejskich) w 2016 r. oraz współpracy z Policją</i> , Warszawa 2017. Departament Porządku Publicznego MSWiA – informacja opublikowana przez MSWiA ¹⁾ .	Rozwiązanie praktycznego problemu związanego z pokrywaniem kosztów postępowania w sprawach o wykroczenia w toku czynności wyjaśniających przeprowadzanych przez organ podległy władzom jednostki samorządu terytorialnego (np. zwrot należności świadka za stawiennictwo w toku czynności wyjaśniających prowadzonych przez straż gminną albo straż miejską).
Jednostki samorządu terytorialnego które utworzyły straż gminną (miejską).	j.w.	Zgodnie z treścią art. 2 ust. 1 ustawy o strażach gminnych, rada gminy może utworzyć straż gminną, natomiast w gminach w których organem wykonawczym jest burmistrz (prezydent miasta), straż nosi nazwę „straż miejska”.	Wydatki ponoszone w toku czynności wyjaśniających przeprowadzanych przez organ podległy władzom jednostki samorządu terytorialnego byłyby tymczasowo wykładane przez właściwą jednostkę samorządu terytorialnego, a następnie podlegały rozliczeniu, tak jak dotychczas wydatki wykładane tymczasowo przez Skarb Państwa, stosownie do zasad odpowiedzialności za wynik postępowania.
Obywatele wzywani przez stráže gminne (miejskie) w charakterze świadków, (a także osoby im towarzyszące, biegli, tłumacze, specjaliści).	b.d.		Usunięcie wątpliwości prawnych regulujących zagadnienie zwrotu kosztów na etapie przeprowadzania przez straż miejską (gminną) czynności wyjaśniających.

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Projekt ustawy został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) oraz § 52 ust. 1 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2016 r. poz. 1006, z późn. zm.), zaś w

¹⁾ <https://www.mswia.gov.pl/pl/bezpieczenstwo/straze-gminne-miejskie>

Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa Sprawiedliwości został zamieszczony odnośnik kierujący do odpowiedniej strony BIP RCL.

W ramach opiniowania projekt ustawy został przekazany:

1. Krajowej Radzie Sądownictwa,
2. Pierwszemu Prezesowi Sądu Najwyższego,
3. Generalnemu Inspektorowi Ochrony Danych Osobowych,
4. Wojewodom,
5. Prokuratorowi Krajowemu,
6. Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego.

W ramach konsultacji publicznych projekt ustawy został przekazany:

1. Prezesom sądów apelacyjnych,
2. Rzecznikowi Praw Obywatelskich,
3. Krajowej Radzie Radców Prawnych,
4. Naczelnej Radzie Adwokackiej,
5. Stowarzyszeniu Sędziów Polskich „Iustitia”,
6. Stowarzyszeniu Sędziów „Themis”,
7. Ogólnopolskiemu Stowarzyszeniu Asystentów Sędziów,
8. Ogólnopolskiemu Stowarzyszeniu Referendarzy Sądowych,
9. Niezależnemu Stowarzyszeniu Prokuratorów „Ad Vocem”,
10. Stowarzyszeniu Prokuratorów Rzeczypospolitej Polskiej,
11. Porozumieniu samorządów zawodowych i stowarzyszeń prawniczych,
12. Komendantom Wojewódzkim (Stołecznemu) Policji,
13. Związkowi Województw Rzeczypospolitej Polskiej,
14. Związkowi Powiatów Polskich,
15. Związkowi Miast Polskich,
16. Związkowi Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej,
17. Unii Metropolii Polskich,
18. Unii Miasteczek Polskich,
19. Federacji Regionalnych Związków Gmin i Powiatów RP,
20. Krajowej Radzie Komendantów Straży Miejskich i Gminnych Rzeczypospolitej Polskiej,
21. Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka.

Termin na zgłaszanie uwag wyznaczono na 30 dni.

Wyniki konsultacji publicznych i opiniowania zostały omówione w raporcie z konsultacji.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych													
(ceny stałe z 2016 r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [tys. zł]												
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0–10)	
Dochody ogółem													
budżet państwa													
JST													
pozostałe jednostki (oddzielnie)													
Wydatki ogółem	10–15 tys.	10–15 tys.	10–15 tys.	10–15 tys.	10–15 tys.	10–15 tys.	10–15 tys.	10–15 tys.	10–15 tys.	10–15 tys.	10–15 tys.	10–15 tys.	110–165 tys. zł*
budżet państwa													
JST	10–15 tys.	10–15 tys.	10–15 tys.	10–15 tys.	10–15 tys.	10–15 tys.	10–15 tys.	10–15 tys.	10–15 tys.	10–15 tys.	10–15 tys.	10–15 tys.	110–165 tys. zł*
pozostałe jednostki (oddzielnie)													
Saldo ogółem	[-10] – [-15]	[-10] – [-15]	[-10] – [-15]	[-10] – [-15]	[-10] – [-15]	[-10] – [-15]	[-10] – [-15]	[-10] – [-15]	[-10] – [-15]	[-10] – [-15]	[-10] – [-15]	[-10] – [-15]	[-110] – [-165] tys. zł*
budżet państwa													
JST													
pozostałe jednostki (oddzielnie)													

Źródła finansowania	<p>Wydatki ponoszone w toku czynności wyjaśniających przeprowadzanych przez organ podległy władzom jednostki samorządu terytorialnego byłyby tymczasowo wykładane przez właściwą jednostkę samorządu terytorialnego, a następnie podlegały rozliczeniu, tak jak dotychczas wydatki wykładane tymczasowo przez Skarb Państwa, stosownie do zasad odpowiedzialności za wynik postępowania.</p> <p>*Na podstawie pozyskanych informacji (omówienie w dalszej części OSR), można przyjąć, że obecnie roczne koszty ponoszone przez straże miejskie (gminne) w toku prowadzonych czynności wyjaśniających wynoszą ok. 15 000,00 zł²⁾. Nawet, zakładając potencjalny, niewielki wzrost liczby wniosków o zwrot kosztów podróży za stawienie się w charakterze świadka i o zwrot zarobku lub dochodu utraconego z powodu stawiennictwa nie powinny one przekroczyć 20 000,00 zł.</p> <p>W związku ze strukturą arkusza OSR, kwotę tą, pomimo że dotyczy tymczasowego wyłożenia środków przez jednostkę samorządu terytorialnego, należy zapisać w wierszach „wydatki ogółem” i wydatki „JST”, pomimo że ostatecznie mogą one ulec zwrotowi stosownie do zasad odpowiedzialności za wynik postępowania.</p>
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	<p>Z informacji, którymi dysponuje Ministerstwo Sprawiedliwości, wynika, że w sytuacji, w której przepisy regulujące powyższą materię pozostawiają szereg niejasności interpretacyjnych, postępowanie w tym przedmiocie w różnych jednostkach samorządowych jest odmienne. Powoduje to istnienie szeregu problemów praktycznych, np.:</p> <ul style="list-style-type: none"> – interpretacja 1 – komendant straży miejskiej nie jest organem administracji i nie może wydawać postanowień; – interpretacja 2 – nie ma podstaw, aby straż miejska zwracała należność świadkom i pozostawia się takie wnioski bez rozpoznania; – interpretacja 3 – straż miejska wyklada tymczasowo koszty związane ze zwrotem należności świadków – do czasu rozstrzygnięcia przedmiotowej kwestii; – interpretacja 4 – komendant straży miejskiej wydaje postanowienie o naliczeniu zwrotu kosztów dla świadka i na podstawie art. 65 § 1 k.p.a. zawiadamia wojewodę właściwego ze względu na miejsce zamieszkania świadka o przekazaniu wniosku. <p>Może to powodować konsekwencje praktyczne w postaci niemożności realizowania swoich uprawnień przez świadków (a także osoby im towarzyszące, biegłych, tłumaczy, specjalistów), wezwanych przez prowadzącą postępowanie w sprawie o wykroczenie straż gminną (miejską).</p> <p>Na podstawie pisma skierowanego przez Ministra Sprawiedliwości dnia 31 października 2016 r. do 75 jednostek samorządu terytorialnego różnych szczebli, które utworzyły straż gminną (miejską)³⁾ pozyskane zostały informacje dotyczące wydatków ponoszonych w toku czynności wyjaśniających w postępowaniach w sprawach o wykroczenia prowadzonych przez straże miejskie (gminne), tj.:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) liczbie wniosków o zwrot kosztów podróży za stawienie się w charakterze świadka oraz sposobie ich rozpoznania; 2) liczbie wniosków o zwrot zarobku lub dochodu utraconego z powodu stawiennictwa na wezwanie oraz sposobie ich rozpoznania; 3) liczbie wniosków o zwrot innych kosztów związanych z prowadzonym postępowaniem wyjaśniającym (koszty noclegu lub utrzymania w miejscu wykonywania czynności wyjaśniających, etc. świadka, osoby mu towarzyszącej, biegłego, tłumacza oraz specjalisty niebędącego funkcjonariuszem organów procesowych), oraz sposobie ich rozpoznania; 4) kosztach wynagrodzenia za wykonaną pracę, zwrotu poniesionych wydatków i kosztów podróży biegłych i specjalistów niebędących funkcjonariuszami organów

²⁾ Koszty wskazane przez jednostki, do których skierowano zapytania (75 jednostek), nie przekraczają 10 000,00 zł rocznie, przy czym zapytania objęły jednostki w największych miastach oraz o największej obsadzie etatowej, które jak da się zauważyć, głównie otrzymują wnioski o zwrot kosztów oraz ponoszą wydatki na tłumaczy.

³⁾ W 2014 r. na terenie kraju funkcjonowało 466 oddziałów straży miejskich i 122 oddziały straży gminnych, łącznie 588 oddziałów. Należy zaznaczyć, że w poszczególnych województwach liczba oddziałów straży gminnych i miejskich różni się znacząco (od 11 oddziałów w województwie podlaskim do 72 w województwie zachodniopomorskim – wg. stanu na rok 2014). Również w zakresie stanów etatowych w strażach gminnych (miejskich) w poszczególnych województwach występują znaczące różnice (od 2014 w województwie opolskim do 2494 w województwie mazowieckim, przy czym straż miejska m.st. Warszawy wykazuje 2129 osób zatrudnionych, co stanowi prawie 19 % wszystkich osób zatrudnionych w strażach gminnych/miejskich w Polsce).

W celu pozyskania reprezentatywnej informacji w zakresie kosztów czynności wyjaśniających, zapytania zostały skierowane do miast i gmin we wszystkich województwach (co najmniej 4 miasta/gminy z każdego województwa) oraz różnej wielkości – do wszystkich miast wojewódzkich, ale również do mniejszych miast i gmin, które utworzyły straż gminną (miejską).

- procesowych;
- 5) kosztach należności tłumaczy;
  - 6) kosztach nieopłaconej przez strony pomocy prawnej udzielonej z urzędu przez adwokatów i radców prawnych.

Zapytanie dotyczyło łącznych kwot wykładanych z tytułu powyższych wniosków oraz informacji o przyjętej praktyce tymczasowego wyłożenia (tj. który organ w imieniu Skarbu Państwa dokonuje przedmiotowego wyłożenia środków) zarówno za rok 2015, jak również za rok 2016 (I półrocze), oddzielnie. Przekazanie informacji zarówno za rok 2015, jak i część 2016 było niezbędne z uwagi na istotne zmiany w przepisach regulujących funkcjonowanie straży miejskich (gminnych), które weszły w życie z początkiem roku 2016.

Informacje zwrotne były przekazywane zarówno przez organy samorządu terytorialnego, do których były kierowane, jak również w niektórych przypadkach bezpośrednio przez komendantów straży miejskich (gminnych).

Analiza pozyskanych informacji pozwoliła na sformułowanie następujących wniosków:

- I. **Obecnie zwrot kosztów podróży za stawienie się w charakterze świadka, zwrot zarobku lub dochodu utraconego z powodu stawiennictwa na wezwanie, jak również zwrot innych kosztów związanych z prowadzonym postępowaniem wyjaśniającym (koszty noclegu lub utrzymania w miejscu wykonywania czynności wyjaśniających świadka, koszty osoby towarzyszącej świadkowi, koszty opinii biegłego, koszty związane z udziałem tłumacza, koszty specjalisty nie będącego funkcjonariuszem organów procesowych), ma charakter incydentalny.**
W 54 na 75 (72%) przypadkach jednostek samorządu terytorialnego, do których zwrócono się o przekazanie powyższych informacji, nie wniesiono (zarówno w roku 2015, jak również w I połowie 2016 r.) żadnych wniosków wymienionych w punktach 1–4. Dodatkowo, w dwóch przypadkach wniesiono pojedyncze wnioski o zwrot (Nieporęt – 2; Kielce – 1), natomiast nie poniesiono z tego tytułu żadnych kosztów, gdyż na skutek niespełnienia wymogów formalnych wnioski pozostały bez rozpoznania, bądź też rozpoznano je negatywnie.
Wynika z tego, że w 56 na 75 (74,6%) jednostek samorządu terytorialnego, do których zwrócono się z prośbą o przedstawienie ww. informacji, nie poniesiono w okresie od początku roku 2015 do końca I półrocza 2016 r. żadnych kosztów o których mowa w punktach 1–6.
- II. **W 10 na 75 przypadkach jednostek samorządu terytorialnego, które powołały straż miejską (gminną), ponoszone były koszty czynności wyjaśniających przeprowadzanych przez straże gminne (miejskie), przy czym nie zawsze były to koszty zwrotów z tytułu wniosków, o których mowa w punktach 1–4.** Dwa miasta wskazały, że w całym okresie, którego dotyczyło pytanie (tj. rok 2015 oraz I półrocze 2016 r.), jedynymi kosztami, jakie poniesiono były wynagrodzenia tłumaczy (Katowice – 2 450,00 zł; Szczecin - 289,05 zł). W obydwu przypadkach wydatki te zostały pokryte ze środków właściwych straży miejskich. Dwa kolejne miasta, w których ponoszone były, obok innych, koszty wynagrodzeń tłumaczy to Warszawa – 2 715,84 zł oraz Białystok – 180 zł.
- III. **Ogółem w 2015 r. do 7 jednostek straży miejskich skierowano 52 wnioski o zwrot kosztów podróży za stawienie się w charakterze świadka, a ogólna kwota zwrotów z tego tytułu wyniosła ok. 8 000,00 złotych⁴⁾ (miasto - liczba wniosków – kwota zwrotów, odpowiednio: Siedlce – 1 – 100,30 zł; Białystok – 7 – 341,65 zł; Gdańsk – 13 – 1 406,81 zł; Toruń – 2 - 476,70 zł; Gliwice – 3 – 1 326,50 zł; Kraków – 24 – 4 070,88 zł; Nadarzyn – 2 – 76,55 zł).**
- IV. **Ogółem w I półroczu 2016 r. do 3 jednostek straży miejskich skierowano 19 wniosków o zwrot kosztów podróży za stawienie się w charakterze świadka, a ogólna kwota zwrotów z tego tytułu wyniosła ok. 5 600,00 złotych⁵⁾ (miasto – liczba wniosków – kwota zwrotów, odpowiednio: Warszawa – 3 – 237,65 zł; Gdańsk – 2 – 254,28 zł; Kraków – 14 – 5 109,47 zł).**

⁴⁾ Należy zaznaczyć, że nie wszystkie zwroty zostały dokonane. Przypadek Warszawy, Krakowa i Gliwic omówione w dalszej części OSR.

⁵⁾ Należy zaznaczyć, że nie wszystkie zwroty zostały dokonane. Przypadek Warszawy, Krakowa i Gliwic omówione w dalszej części OSR.

- V. **Liczba wniosków o zwrot zarobku lub dochodu utraconego z powodu stawiennictwa na wezwanie świadka jest niższa od liczby wniosków o zwrot kosztów dojazdu. W 2015 r. wniesiono ogółem 13 wniosków na łączną kwotę 1 843,18 zł, natomiast w I półroczu 2016 r. było to 8 wniosków na łączną kwotę 913,79 zł.**
- VI. W zakresie liczby wniosków o zwrot innych kosztów związanych z prowadzonym postępowaniem wyjaśniającym podkreślenia wymaga fakt, że na 75 skierowanych zapytań, wskazano tylko **jeden wniosek tego typu na kwotę 45,00 zł**. Uprawnione jest zatem stwierdzenie, że w skali kraju, wysokość wydatków związanych z tą kategorią wniosków jest pomijalna.

Praktyka stosowana w poszczególnych jednostkach straży gminnych (miejskich), na podstawie otrzymanych informacji:

Straże miejskie wskazują, że brak kosztów ponoszonych w ramach czynności wyjaśniających prowadzonych przez straż gminną (miejską) częstokroć wynika z faktu, że w odniesieniu do świadków czy też sprawców wykroczeń zamieszkujących w innej gminie, przeprowadzane są czynności na podstawie art. 12a ustawy o strażach gminnych, tj. w ramach współpracy i pomocy prawnej właściwej miejscowo dla miejsca zamieszkania świadków/sprawców wykroczeń jednostki straży miejskiej/gminnej bądź jednostki policji (np. Tczew, Żary, Tarnowo Podgórne, Ustka). Zastosowanie powyższej procedury niweluje liczbę składanych wniosków o zwrot kosztów podróży lub utraconych dochodów. Ponadto, stan taki może wynikać z faktu, że straż miejska zgodnie z ustawą o strażach gminnych realizuje zadania wyłącznie na terenie miasta, co w praktyce przekłada się na to, że 99% świadków to mieszkańcy miasta, i nie muszą oni pokonywać wielkich odległości, aby stawić się na wezwania. Poza tym wyznacza się takie terminy stawiennictwa, aby nie kolidowało i nie zakłócało to codziennej egzystencji i nie doprowadzało do ponoszenia jakichkolwiek kosztów i strat finansowych (Tczew). W przypadku mniejszych miast wydaje się wpływać to znacząco na potencjalne koszty straży miejskich.

W wielu przypadkach, pomimo, że nie zwracano się do jednostek straży miejskich z wnioskami o zwrot kosztów, środki na ten cel są zabezpieczone w budżecie straży gminnej (miejskiej), np. Nieporęt. Z budżetu własnego straży gminnych (miejskich) pokrywane były zwroty kosztów dojazdu, utraconych zarobków, czy koszty tłumaczeń w takich miastach jak: Białystok, Gdańsk czy Szczecin⁶⁾.

Poznań:

W I połowie 2016 roku wpłynęło do Straży Miejskiej Miasta Poznania 7 wniosków o zwrot kosztów podróży do stawienia się osób wezwanych w charakterze świadka na kwotę 869,30 zł, które zostały rozpatrzone negatywnie z uwagi na brak podstawy prawnej do wydatkowania środków z budżetu gminy. W opinii straży miejskiej pozytywne rozpatrzenie wniosków mogłoby stanowić naruszenie dyscypliny finansów publicznych.

Kraków:

W 2015 r. do Straży Miejskiej Miasta Krakowa wpłynęły 24 wnioski o zwrot kosztów podróży, opiewające na łączną kwotę 4 070,88 zł (przy czym w 3 przypadkach nie wskazano kwoty, podano ilość przejechanych kilometrów).

W 2016 r. do jednostki wpłynęło 14 wniosków na łączną kwotę 5 109,47 zł (przy czym w 2 przypadkach nie podano kwoty, wskazując jedynie ilość przejechanych kilometrów; ponadto w jednym wypadku zwrócono się o zwrot kwoty 3500 zł z tytułu zwrotu kosztów podróży i utraconego zarobku bez rozbicia na poszczególne kwoty). 7 wniosków zostało przekazanych do sądu; 1 został zwrócony.

Pozostałe wnioski przekazano Wojewodzie Małopolskiemu, który zwrócił je do Straży Miejskiej Miasta Krakowa, uznając się za organ niewłaściwy do merytorycznego załatwiania wniosków o zwrot kosztów oraz do przydzielania środków finansowych na pokrycie zwrotu kosztów orzeczonych w postępowaniu o wykroczenia.

Dlatego też osoby, które złożyły wnioski, zostały powiadomione o stanowisku Ministerstwa Sprawiedliwości, zgodnie z którym brak jest podstaw do zakładania przez samorząd kwot na pokrycie kosztów stawiennictwa świadków, gdyż koszty te ponosi Skarb Państwa. W treści wystąpień przekazano również informacje o jednoczesnym odstąpieniu od kierowania przyszłych wniosków o zwrot kosztów stawiennictwa do Wojewody, do czasu rozstrzygnięcia powstałych wątpliwości w drodze działań legislacyjnych podjętych przez wskazane powyżej

⁶⁾ Miasta przykładowe. Wiele z miast/gmin które przekazały odpowiedź na zapytanie nie wskazało wprost z jakich środków finansuje ewentualne koszty czynności wyjaśniających straży gminnych (miejskich).

organy. Osoby składające wnioski zostały także poinformowane o możliwości dochodzenia swoich roszczeń na drodze postępowania cywilnego.

W 2015 r. wpłynęło do Straży Miejskiej Miasta Krakowa 6 wniosków o zwrot zarobku lub utraconego dochodu na łączną kwotę 1 274, 36 zł.

W 2016 r. do jednostki wpłynęło 7 wniosków o zwrot zarobku lub utraconego dochodu opiewające na łączną kwotę 831,53 zł (przy czym w jednym wypadku zwrócono się o zwrot kwoty 3500 zł z tytułu zwrotu kosztów podróży i utraconego zarobku bez podania poszczególnych kwot -kwota ta w niniejszym zestawieniu została policzona z wnioskami o zwrot kosztów podróży). 3 wnioski przekazano do sądu; 1 został zwrócony.

W sprawie pozostałych wniosków sposób postępowania był analogiczny z opisanym powyżej, gdyż w przeważającej mierze żądania o zwrot kosztów podróży i zarobku lub utraconego dochodu składane były łącznie.

Straż Miejska Miasta Krakowa podjęła szereg działań zmierzających do ustalenia właściwego sposobu postępowania, informując o istniejącej luce prawnej Wojewodę Małopolskiego, Ministerstwo Sprawiedliwości, czy też Rzecznika Praw Obywatelskich. Mimo prowadzonej korespondencji żaden organ nie wskazał w odpowiedzi trybu postępowania w tego rodzaju sytuacjach.

Wrocław

W razie wniesienia przez świadka o zwrot kosztów wydawane jest przez Straż Miejską Wrocławia postanowienie o odmowie, w treści którego, jako uzasadnienie, wskazywany jest brak uregulowań w mających zastosowanie aktach prawnych⁷⁾, stanowiących o zwrocie kosztów procesu przez Skarb Państwa, gdy tymczasem straże gminne/miejskie są finansowane z budżetów samorządów. Postanowienie to zawiera pouczenie o możliwości złożenia zażalenia do organu nadrzędnego. Tym organem nadrzędnym w znaczeniu określonym w art. 56a k.p.s.w. jest wojewoda. Taki właśnie pogląd wyraził Departament Porządku Publicznego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w opinii z dnia 9 kwietnia 2015 roku (sygn. DPP-PP-026-1/2015/ALK) oraz Departament Prawa Karnego Ministerstwa Sprawiedliwości (sygn. DPK-I-023-16/12/2), który zwrócił dodatkowo uwagę, iż mimo braku wyraźnego uregulowania w tym zakresie, organem nadrzędnym w stosunku do komendanta straży gminnej (miejskiej) jest wojewoda wykonujący tę kompetencję przy pomocy komendanta wojewódzkiego (Stołecznego) Policji działającego w jego imieniu.

Wojewoda Dolnośląski jednakże nie uznał się właściwym organem nadrzędnym we wskazanym wyżej rozumieniu (pisma BZ-ZKSO.68.59.2015.TW1 z dnia 20 kwietnia 2015 r. oraz BZ-ZKSO.68.68.2015.TW1 z dnia 5 maja 2015 r.), argumentując to tym, że choć zgodnie z art. 9 ust. 2 ustawy o strażach gminnych nadzór nad działalnością straży w zakresie wykonywania uprawnień, o których mowa w art. 12, istotnie sprawuje wojewoda, to jednak granice tego nadzoru są określone i zawężone w art. 9 ust. 3 powołanej ustawy o strażach gminnych oraz w rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 21 grudnia 2009 r. w sprawie trybu sprawowania nadzoru nad działalnością straży gminnych (miejskich), nie obejmując wcielania się w rolę organu nadrzędnego w toku prowadzonych przez straże czynności wyjaśniających, stąd brak po stronie Wojewody czy Komendanta Wojewódzkiego Policji legitymacji ustawowej do rozpatrywania m.in. zażaleń na postanowienie o odmowie zwrotu kosztów dojazdu świadka czy niewniesienie wniosku o ukaranie. Organ nadzoru wtedy i tylko wtedy jest jednocześnie organem nadrzędnym (określenia te nie są przecież tożsame), kiedy przepisy ustawy tak stanowią.

Wobec powyższego Straż Miejska Wrocławia i Miasto Wrocław nie ponoszą obecnie kosztów, o których mowa w art. 618a do art. 619 k.p.k. (recypowanych do Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia na podstawie art. 119 k.p.s.w.).

Liczba wniosków o zwrot kosztów stawiennictwa oraz utraconych dochodów jest niewielka i wynosi średnio 10 rocznie (przy roszczeniach od kilku złotych za bilet komunikacji miejskiej po kilkaset jako równowartość osiągniętych w ciągu dnia dochodów). Jest to następstwem obranego sposobu prowadzenia czynności wyjaśniających przez Straż Miejską Wrocławia – do osobistego stawiennictwa wzywane są jedynie osoby zamieszkałe we Wrocławiu (świadomość niemożności dokonania zwrotu i chęć uniknięcia narażenia wzywanego na dodatkowy koszt wymusza taki tryb postępowania). Świadkowie (także właściciele pojazdów, którzy w tym charakterze są wzywani do wskazania użytkownika lub kierującego), mieszkający poza Wrocławiem, mają możliwość kontaktu korespondencyjnego, natomiast w razie zaistnienia

⁷⁾ Ustawa z dnia 24 sierpnia 2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia oraz ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego.

potrzeby ich formalnego przesłuchania, jednostka zwraca się do Policji bądź straży właściwej miejscowo dla zamieszkania świadka, o udzielenie w tym zakresie niezbędnej pomocy prawnej. W jednym przypadku mediator wystąpił o zwrot kwoty 172,20 zł z tytułu przeprowadzonej mediacji - analogicznie jak przy świadku wydane zostało postanowienie o odmowie zwrotu.

Katowice

Straż Miejska w Katowicach nie zdecydowała się na wszczynanie postępowań mediacyjnych ze względu na brak zabezpieczonych w tym celu środków finansowych w budżecie (brak podstaw prawnych do takiego działania).

Gliwice

W 2015 roku zostały złożone 3 wnioski do Komendanta Straży Miejskiej w Gliwicach przez świadków o zwrot kosztów stawiennictwa na łączną kwotę 1326,50 zł.

Znając stanowisko Departamentu Prawa Karnego z dnia 4 sierpnia 2014 r.⁸⁾, przed wydaniem postanowień o zwrocie kosztów stawiennictwa świadka, Komendant Straży Miejskiej zwrócił się do Wojewody Śląskiego pismem z dnia 21 października 2015 r. ws. tymczasowego wyłożenia tych środków, gdyż jest on reprezentantem Skarbu Państwa.

W związku z otrzymaną odpowiedzią ze Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego z dnia 17 grudnia 2015 r.⁹⁾ Komendant Straży Miejskiej skierował w dniu 7 stycznia 2016 r. pismo do Ministra Finansów z prośbą o wskazanie organu zobowiązanego do fizycznej wypłaty należności kosztów stawiennictwa świadków w postępowaniach prowadzonych przez straże gminne¹⁰⁾. Na pismo to nie otrzymano odpowiedzi. W dniu 8 marca 2016 r. Komendant Straży Miejskiej w Gliwicach wydał postanowienia o przyznaniu kosztów stawiennictwa i jednocześnie odmówił ich wypłaty z uwagi na fakt, iż jest to wydatek Skarbu Państwa. Jednocześnie opisując podjęte czynności zmierzające do ustalenia organu uprawnionego do wypłaty kosztów stawiennictwa świadka. Na dwa postanowienia zostały złożone zażalenia do Prokuratury Rejonowej w Gliwicach, a następnie skierowane do rozpatrzenia przez Sąd Rejonowy w Gliwicach. W dniu 15 lipca 2016 r. zostało wydane postanowienie Sądu Rejonowego w Gliwicach o uchyleniu postanowienia Komendanta Straży Miejskiej w Gliwicach w zakresie odmowy wypłaty kosztów stawiennictwa. Sąd stanął na stanowisku, iż koszty należy zwrócić, a powinny być pokryte przez właściwą jednostkę organizacyjną Skarbu Państwa. Drugie zażalenie zostało rozpatrzone przez Sąd Rejonowy w Gliwicach w dniu 20 października 2016 r. i postanowienie Komendanta zostało utrzymane w całej rozciągłości. Sąd stwierdził, że koszty wykląda Skarb Państwa, a straż nie może ponosić wydatków Skarbu Państwa, gdyż jest finansowana z budżetu gminy. Ponadto Sąd zauważył, iż w przypadku skierowania wniosku o ukaranie, koszty te zostałyby zwrócone świadkowi przez obwinionego, gdyż wchodzi to w skład kosztów sądowych, które ostatecznie pokrywa obwiniony.

Białystok

Ze względu na brak możliwości jednoznacznego wskazania podmiotu właściwego do zwrotu kosztów powstałych w toku czynności wyjaśniających w sprawach o wykroczenia prowadzonych przez Straż Miejską w Białymstoku, wyłożenia środków dokonywała jednostka ze środków własnych.

Warszawa

Z uwagi na wątpliwości w interpretacji przepisów dotyczących zwrotu wydatków ponoszonych w toku czynności wyjaśniających, a w szczególności niemożności ustalenia podmiotu odpowiedzialnego za ponoszenie ww. wydatków oraz brak jednoznacznych opinii prawnych w ww. zakresie, rozpoznawanie złożonych do Straży Miejskiej m.st. Warszawy wniosków zostało wstrzymane do czasu zajęcia stanowiska w przedmiotowej sprawie przez podmioty nadzorujące jednostkę lub doprecyzowania tej kwestii w powszechnie obowiązujących przepisach prawa. Jednocześnie należy wskazać, iż większość wniosków nie spełniała wymogów formalno-prawnych i wymaga uzupełnienia przez uczestników postępowania. Straż Miejska m.st. Warszawy zwróciła się do Wojewody Mazowieckiego oraz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji z prośbą o przedstawienie opinii prawnej, która jednoznacznie wskazywałaby podmiot zobowiązany w chwili obecnej do ponoszenia wydatków w toku czynności wyjaśniających oraz wskazywała właściwą procedurę postępowania w powyższych sprawach. Do chwili obecnej ww. podmioty nie zajęły stanowiska w przedmiotowej sprawie.

⁸⁾ DPK-I-023-33/14/7

⁹⁾ FBI.311.264.8.2015

¹⁰⁾ SM.021.1.2016

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

		Skutki						
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0–10)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z 2016 r.)	duże przedsiębiorstwa							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe							
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	Usunięcie wątpliwości prawnych regulujących zagadnienie zwrotu kosztów na etapie przeprowadzania przez straż miejską (gminną) czynności wyjaśniających.						
Niemierzalne								
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń		Projektowane regulacje nie wpływają na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość w tym na funkcjonowanie przedsiębiorców.						

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

nie dotyczy

Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwroconej tabeli zgodności).	☐ tak ☐ nie ☒ nie dotyczy
☐ zmniejszenie liczby dokumentów ☐ zmniejszenie liczby procedur ☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:	☐ zwiększenie liczby dokumentów ☐ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektronizacji.	☐ tak ☐ nie ☒ nie dotyczy

Komentarz:
Projektowane regulacje nie generują dodatkowych obowiązków informacyjnych.

9. Wpływ na rynek pracy

Projektowane regulacje nie wpływają na rynek pracy.

10. Wpływ na pozostałe obszary

☐ środowisko naturalne ☐ sytuacja i rozwój regionalny ☐ inne:	☐ demografia ☐ mienie państwowe	☐ informatyzacja ☐ zdrowie
--	--	---

Omówienie wpływu
Brak wpływu na pozostałe analizowane obszary.

11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego

Przewiduje się wejście w życie ustawy z dniem 1 stycznia 2018 r.

12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?

Efekty projektowanych rozwiązań będą natychmiastowe i nie wymagają pomiaru. Z uwagi na fakt, że nowelizacja ma na celu usunięcie luki prawnej (sytuacji w której przepisy regulujące powyższą materię pozostawiają szereg niejasności interpretacyjnych, postępowanie w tym przedmiocie w różnych jednostkach samorządowych jest odmienne), wprowadzenie projektowanych rozwiązań spowoduje usunięcie wątpliwości prawnych regulujących zagadnienie zwrotu kosztów na etapie przeprowadzania przez straż miejską (gminną) czynności wyjaśniających.

13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)

Raport z konsultacji.

Raport z konsultacji
projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia
oraz niektórych innych ustaw

W ramach opiniowania projekt ustawy został przekazany: Krajowej Radzie Sądownictwa, Pierwszemu Prezesowi Sądu Najwyższego, Generalnemu Inspektorowi Ochrony Danych Osobowych, Wojewodom, Prokuratorowi Krajowemu, Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego. W ramach konsultacji publicznych projekt ustawy został przekazany: prezesom sądów apelacyjnych, Rzecznikowi Praw Obywatelskich, Krajowej Radzie Radców Prawnych, Naczelnej Radzie Adwokackiej, Stowarzyszeniu Sędziów Polskich „Iustitia”, Stowarzyszeniu Sędziów „Themis, Ogólnopolskiemu Stowarzyszeniu Asystentów Sędziów, Ogólnopolskiemu Stowarzyszeniu Referendarzy Sądowych, Niezależnemu Stowarzyszeniu Prokuratorów „Ad Vocem”, Stowarzyszeniu Prokuratorów Rzeczypospolitej Polskiej, Porozumieniu samorządów zawodowych i stowarzyszeń prawniczych, Komendantom Wojewódzkim (Stołecznemu) Policji, Związkowi Województw Rzeczypospolitej Polskiej, Związkowi Powiatów Polskich, Związkowi Miast Polskich, Związkowi Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej, Unii Metropolii Polskich, Unii Miasteczek Polskich, Federacji Regionalnych Związków Gmin i Powiatów RP, Krajowej Radzie Komendantów Straży Miejskich i Gminnych Rzeczypospolitej Polskiej, Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka. Termin na zgłaszanie uwag wyznaczono na 30 dni.

Federacja Związków Pracodawców Ochrony Zdrowia Porozumienie Zielonogórskie, Wiceprezes Sądu Apelacyjnego w Gdańsku, Wiceprezes Sądu Apelacyjnego w Krakowie, Wiceprezes Sądu Apelacyjnego w Poznaniu, Wiceprezes Sądu Apelacyjnego w Warszawie, Prezes Sądu Apelacyjnego w Katowicach, Dyrektor Generalny Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego, Wojewoda Świętokrzyski, Wojewoda Podkarpacki, Wojewoda Dolnośląski, Śląski Urząd Wojewódzki w Katowicach, Krajowa Rada Sądownictwa, Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego oraz Prokurator Krajowy poinformowali o braku uwag do projektu.

Uwaga przekazana przez Prezesa Sądu Apelacyjnego w Szczecinie dotycząca sądu właściwego do rozpoznania zażalenia na postanowienie w przedmiocie kosztów, o którym mowa w projektowanym art. 120 § 2 k.p.s.w. została uwzględniona poprzez doprecyzowanie, iż będzie to sąd właściwy do rozpoznania sprawy. Uwaga przekazana przez Prezesa Sądu Apelacyjnego w Szczecinie dotycząca użytego w projektowanym art. 119 § 1 k.p.s.w. określenia „od skazanego” w kontekście art. 626 § 1 k.p.k. pozostaje niezrozumiała. Projektowana w tym zakresie regulacja jest odpowiednikiem art. 627 k.p.k., który z uwagi na

zakres projektowanych zmian nie może być stosowany odpowiednio. Nie uwzględniono uwag przekazanych przez Prezesa Sądu Apelacyjnego w Szczecinie oraz prokuratorów jednostek organizacyjnych prokuratury dotyczących projektowanego art. 120 k.p.s.w. w zakresie przyjętej konstrukcji wnoszenia zażalenia na postanowienie w przedmiocie kosztów. Projektując zakwestionowaną regulację wzorowano się na treści art. 626a k.p.k. i uznano za zasadne przyjęcie, również w postępowaniu w sprawach o wykroczenia, zasady dwustopniowego rozpoznawania środka odwoławczego. Odnosząc się do uwag komendantów straży gminnych i miejskich przekazanych przez Śląski Urząd Wojewódzki w Katowicach dotyczących okresu *vacatio legis*, należy wskazać, że zmieniono termin wejścia w życie projektowanej regulacji, wskazując dzień 1 stycznia 2018 r. W projektowanym w tym zakresie rozwiązaniu wzięto pod uwagę rozpoczęcie nowego roku budżetowego i umożliwienie jednostkom samorządu terytorialnego uwzględnienie w projekcie uchwały budżetowej wydatków wynikających z wejścia w życie projektowanych rozwiązań. W zakresie zgłoszonych wątpliwości co do art. 5 projektowanej ustawy, należy wskazać, że przepis ten ma na celu uregulowanie sytuacji przejściowej i dotyczy jedynie czynności wyjaśniających, które będą prowadzone w dniu wejścia w życie projektowanej regulacji, co umożliwi rozliczenie w takich sprawach kosztów postępowania według nowych zasad. Przepis nie będzie miał zastosowania do czynności wyjaśniających zakończonych przed dniem wejścia w życie ustawy. W zgłoszonej uwadze Rzecznik Praw Obywatelskich zwrócił się o rozważenie szerszego uzasadnienia projektowanej regulacji art. 206 § 4 k.k.w., ewentualnie rezygnacji z tego rozwiązania. W zakresie tym należy zwrócić uwagę, co wynika także z uzasadnienia projektu, że projektowane rozwiązanie ma na celu nie tylko umożliwienie jednostce samorządu terytorialnego bezpośrednie dochodzenie zasądzonych na jej rzecz kosztów sądowych, ale także pozwoli na wyłączenie kosztów sądowych zasądzonych na rzecz jednostki samorządu terytorialnego z zakresu i procedury dochodzenia kosztów sądowych zasądzonych na rzecz Skarbu Państwa bez konieczności angażowania w ten proces sądu wykonującego orzeczenie.

Uwagi zgłoszone przez Straż Miejską w Krakowie, Straż Miejską w Częstochowie i Miasto Wrocław zostały rozpoznane w ramach uzgodnień projektu przez Komisję Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego. Projekt został uzgodniony przez Komisję Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego.

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia

w sprawie wysokości zryczałtowanych wydatków postępowania oraz wysokości opłaty sądowej od wniosku o wznowienie postępowania w sprawach o wykroczenia

Na podstawie art. 118 § 2 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. z 2016 r. poz. 1713 i 1948 oraz z 2017 r. poz. 708, 962, 966 i 1477) zarządza się co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) wysokość zryczałtowanych wydatków postępowania w sprawach o wykroczenia, w tym wysokości zryczałtowanych wydatków ponoszonych w toku czynności wyjaśniających;
- 2) wysokość opłaty sądowej od wniosku o wznowienie postępowania w sprawach o wykroczenia.

§ 2. Wysokość zryczałtowanych wydatków ponoszonych w toku czynności wyjaśniających w sprawach o wykroczenia wynosi od jednego obwinionego lub oskarżyciela posiłkowego 20 zł.

§ 3. Wysokość zryczałtowanych wydatków postępowania w sprawach o wykroczenia przed sądem pierwszej instancji wynosi od jednego obwinionego lub oskarżyciela posiłkowego, za postępowanie:

- 1) zwyczajne lub przyspieszone – 100 zł, a jeżeli zostało zakończone skazaniem bez przeprowadzenia rozprawy – 50 zł;
- 2) nakazowe – 50 zł.

§ 4. Wysokość zryczałtowanych wydatków w sprawach o wykroczenia za postępowanie przed sądem drugiej instancji wynosi 50 zł od jednego obwinionego lub oskarżyciela posiłkowego.

§ 5. Opłata sądowa od wniosku o wznowienie postępowania w sprawach o wykroczenia wynosi 100 zł.

§ 6. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2018 r.

MINISTER SPRAWIEDLIWOŚCI

UZASADNIENIE

W związku z projektowanymi zmianami ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. z 2016 r. poz. 1713, z późn. zm.), dalej „k.p.s.w”, na mocy projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia oraz niektórych innych ustaw w zakresie kosztów postępowania w sprawach o wykroczenia, zachodzi konieczność wydania nowego aktu wykonawczego w oparciu zmienioną delegacją ustawową zawartą w projektowanym art. 118 § 2 k.p.s.w. Zgodnie z tym przepisem Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, wysokość zryczałtowanych wydatków postępowania w sprawach o wykroczenia, w tym wysokość zryczałtowanych wydatków ponoszonych w toku czynności wyjaśniających, a także wysokość opłaty, o której mowa w art. 113 § 2, uwzględniając przeciętne koszty poszczególnych czynności. Projektowane rozporządzenie zastąpi rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 10 października 2001 r. w sprawie wysokości zryczałtowanych wydatków postępowania oraz wysokości opłaty za wniesienie wniosku o wznowienie postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. poz. 1269).

W wyniku projektowanych zmian w Kodeksie postępowania w sprawach o wykroczenia utrzymano zasadę, zgodnie z którą wydatki wykładane przez Skarb Państwa w postępowaniu w sprawach o wykroczenia mają charakter zryczałtowy. Zasada ta znajdzie zastosowanie również do wydatków wykładanych przez jednostkę samorządu terytorialnego (projektowany art. 118 § 1 k.p.s.w.). W celu uwzględnienia wprowadzonej zmiany dotyczącej tymczasowego wykładania wydatków powstałych w toku czynności wyjaśniających również przez jednostkę samorządu terytorialnego w orzeczeniu kończącym sprawę w zakresie pokrycia tych wydatków przez skazanego oraz w celu uwzględnienia faktu, że Skarb Państwa ponosi także koszty prowadzonych czynności wyjaśniających (a która to okoliczność dotychczas nie została uwzględniona przez ustawodawcę), w projekcie ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia oraz niektórych innych ustaw projektuje się wprowadzenie nowej kategorii zryczałtowanych wydatków – zryczałtowanych wydatków ponoszonych w toku czynności wyjaśniających.

Mając powyższe na uwadze w projektowanym rozporządzeniu wprowadza się osobne określenie wysokości zryczałtowanych wydatków czynności wyjaśniających oraz wysokość zryczałtowanych wydatków postępowania przed sądem. Zryczałtowane wydatki, tak jak obecnie (art. 118 § 3 k.p.s.w.), nie będą obejmowały należności biegłych lub instytucji

wyznaczonych do wydania opinii oraz nieopłaconej przez strony pomocy prawnej udzielonej z urzędu przez adwokatów lub radców prawnych (projektowany art. 118 § 1 pkt 1 i 2 k.p.s.w.).

Projektuje się określenie wysokości zryczałtowanych wydatków ponoszonych w toku czynności wyjaśniającej na kwotę 20 zł. W zakresie tym uwzględniono, wytyczną wynikającą z delegacji ustawowej w postaci przeciętnych kosztów poszczególnych czynności. Uwzględniono także okoliczność, iż w postępowaniu karnym ryczałt za doręczenie wezwań i innych pism wynosi w postępowaniu przygotowawczym oraz każdej instancji w postępowaniu sądowym po 20 zł, niezależnie od liczby doręczonych pism (§ 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 czerwca 2003 r. w sprawie wysokości i sposobu obliczania wydatków Skarbu Państwa w postępowaniu karnym (Dz. U. z 2013 r. poz. 663)). Jak się wydaje wydatki związane z doręczaniem pism w toku czynności wyjaśniających będą występowały w większości spraw o wykroczenia. Z drugiej strony wzięto pod uwagę mniejszy zakres czynności dowodowych w postępowaniu w sprawach o wykroczenia niż w postępowaniu karnym oraz wagę spraw rozpoznawanych w postępowaniu wykroczeniowym.

Z uwagi na wprowadzenie nowej kategorii zryczałtowanych wydatków – zryczałtowanych wydatków ponoszonych w toku czynności wyjaśniających oraz z uwagi na brzmienie projektowanego art. 118 § 1 pkt 1 i 2 k.p.s.w., odstąpiono od określania dodatkowego ryczałtu za badanie chemiczne krwi lub moczu oraz za badanie alkoholu w wydychanym powietrzu urządzeniem elektronicznym.

W zakresie wysokości zryczałtowanych wydatków postępowania w sprawach o wykroczenia oraz opłaty sądowej od wniosku o wznowienie postępowania w sprawach o wykroczenia projektuje się utrzymanie dotychczasowych rozwiązań.

Projekt przewiduje, że rozporządzenie wejdzie w życie z dniem 1 stycznia 2018 r. w związku z wejściem ustawy nowelizującej.

Projektowana regulacja nie jest objęta zakresem prawa Unii Europejskiej.

Projekt nie zawiera przepisów technicznych i nie podlega notyfikacji zgodnie z trybem przewidzianym w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039 oraz z 2004 r. poz. 597).

Projekt rozporządzenia zostanie udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji w serwisie Rządowy Proces

Legislacyjny zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) oraz § 52 ust. 1 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów, zaś w Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa Sprawiedliwości zostanie zamieszczony odnośnik kierujący do odpowiedniej strony BIP RCL.